

Heliga Trefaldighets dag

Kyrkoherde Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan i Stockholm, 31 maj 2026

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader, du som är ett med Sonen och den helige Ande i evig majestät och härlighet, låt ditt Ord komma till oss idag och helga oss i din sanning. Låt oss alltid förbli i dig, så att vi blir evigt saliga. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 28:18–20 (3:e årgången).

Jesus trädde fram och talade till lärjungarna och sade: ”Jag har fått all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er. Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut.”

Julen har undervisat oss om hur Guds evige Son blev människa och föddes av jungfru Maria. Påsken har talat om Kristi död och hans triumferande uppståndelse till våra synders förlåtelse. Pingsten berättade om hur den helige Ande kom över apostlarna som tungor av eld som tecken på att det som de predikade var Guds Ord. Dessa stora och viktiga högtider har talat till oss om Guds väldiga gärningar och under. De har berättat hur han har förlöslat oss, förtappade och fördärvade syndare, från döden och djävulens makt. De har talat om hur hans evangelium går ut över hela världen med det glada budskapet, och omvänder förkrossade syndare.

Dagens högtid lovprisar inte något av Guds verk, utan handlar endast om vem Gud är i sig själv, i sitt eviga gudomliga väsen. Detta har inte Gud uppenbarat i sin fullhet. Det hör till det fördolda, ett mysterium som vi aldrig kan förstå med vårt förnuft. Vi kan inte höja våra sinnen till Guds nivå för att fatta hans omätbara väsen. Vi har ingenting annat än att i enfaldhet lyssna till och tro på det som Skriften ändå har uppenbarat, även om det är obegripligt: att Gud, den evige och allsmäktige, är en enda Gud i tre olika personer. Inte tre gudar, inte heller en person, utan tre personer i ett och samma gudomliga väsen. Så lär Guds Ord, och vi får nöja oss med det.

Synden och otron vill dock mästra Gud. Förledd av djävulen söker människan en lösning som hon kan förstå, något som passar in i ett logiskt system. Treenighetsläran har därför varit under angrepp under hela kyrkans historia.

Modalismen tolkade Fadern, Sonen och Anden som olika uppenbarelse sätt, tre masker bakom vilken en enda Gud och en enda person dolde sig. Ibland visade han sig som Fadern, ibland som Sonen, och ibland som den helige Ande. I detta tankesätt kunde man till exempel hävda att det var Fadern som led på korset lika väl som Sonen, då det egentligen inte är någon skillnad mellan de två. Delar av dagens pingströrelse har influerats av detta. *Adoptionismen* menade att en gudomlig kraft kom över människan Jesus när han som vuxen döptes i Jordan eller vid hans uppståndelse, så att han blev en slags adoptivson till Fadern. Efter uppståndelsen upphöjdes han till himlen och till gudomlig auktoritet, men var alltså inte en evig Gud som blev människa. Mormonerna lär en variant av adoptionism. *Arius* menade att Sonen inte är evig Gud, utan den förste skapade varelsen, och därför inte sann Gud i samma mening som Fadern. Idag finns denna lära hos Jehovas vittnen och i den antroposofiska rörelsen.

Många andra samfund och rörelser är motståndare till treenighetsläran. I Svenska kyrkan – som officiellt lutar sig mot bekännelseskrifterna där den rätta läran är framställd klart och tydligt – är det mer eller mindre fritt fram att tro och lära vad som helst under namnet treenighet. Den liberala bibelkritiken anser att treenighetstanken är något som växte fram under kyrkans första århundraden, och att det alltså är ett mänskligt tillägg eller tolkning som inte fanns där ursprungligen. Förvisso är det så att det teologiska språkbruket och terminologin angående treenigheten mejslades ut i hög detaljrikedom under de många stridigheterna mot villolärorna, men själva läran har funnits i den heliga Skrift ända från början, när den genom den helige Andes inspiration skrevs av profeter, apostlar och evangelister.

Läran om treenigheten är ett fundament till hela kristendomen, och utan den faller alltsammans. Det är helt avgörande att Kristus verkligen är sann Gud och inte bara en skapad varelse, för annars kunde hans försoningsverk inte frälsa alla människor. Om han inte var sann människa kunde han inte gå in i vårt ställe och uppfylla lagen och ta på sig våra synder. Då skulle vi också gå förlorade. Om den helige Ande inte var Gud, hur skulle han kunna omvända oss? Bibeln talar klart och tydligt att både Jesus Kristus och den helige Ande verkligen är sann Gud liksom Fadern, och likväl att Gud ändå är en enda, så att det inte kan vara tal om tre olika gudar. Hur detta går ihop förstår vi inte, men det är nödvändigt för vår salighet att vi tror det. På denna högtidsdag brukar vi i vår kyrka därför läsa den Athanasianska trosbekännelsen efter högmässan. Det är en lång och utförlig bekännelse som tydligt tar avstånd från alla villolärorna i denna fråga.

Dagens predikotext, som vi också kallar missionsbefallningen eller dopbefallningen, är ett viktigt ställe för läran om treenigheten. Jesus befäller oss att döpa i *"Guds, Faderns och Sonens och den helige Andes, namn"*, men hur kunde vi göra det om inte Fadern och Sonen och den helige Ande var sann Gud? Versen visar oss att de tre personerna är ett i Guds eviga väsen. Vi döper inte först i Faderns namn, och därefter i Sonens namn, och därutöver i den helige Andes namn, som om det vore tre olika namn på tre olika gudar. Nej, det är ett och samma namn, Guds heliga namn, som på hebreiska skrivs med bokstäverna JHVH, och som i våra översättningar skrivs "HERREN". Faderns namn, Sonens namn och den helige Andes namn är HERREN, eftersom Fadern och Sonen och Anden är Gud av evighet. Endast i den treenige Gudens namn har vi ett giltigt dop, där vår syndiga gamla människa dränks i nådens vatten och vi blir pånyttfödda av Anden och upptagna i Guds rike, *ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande (Tit. 3:5)* som aposteln skriver. Där treenigheten förnekas finns inget dop, ingen nåd, ingen förlåtelse, ingen frälsning. Ett samfund som inte tror att Jesus Kristus är sann Gud och sann människa är inte en kristen kyrka, även om det kanske kallar sig så. Den som döpts med ett sådant obiblskt dop och sedan blir omvänd, döper vi därför i enlighet med Jesu befallning.

Dopets kraft kommer av Kristi försoningsverk på korset. Han sade: *"Jag har fått all makt i himlen och på jorden."* Han är allsmäktig, eftersom han är Gud av evighet. Sonen har alltid haft all makt, före all tid. Men han har inte alltid varit människa, och såsom människa blev han född av jungfru Maria här i tiden. När den mänskliga naturen upptogs i den eviga gudomen fick även den del av alla Guds egenskaper. Jesus som människa fick all makt. Särskilt har Jesus makten att förlåta syndare och befria dem från syndens börda.

För det mesta lät han sin allmakt vara fördold, och framstod som en enkel, fattig människa, eftersom det var Guds plan att han skulle lida och dö i vårt ställe. Men på uppståndelsens dag visade Fadern att han godtagit Kristi försoningsverk: allt var fullbordat. Alla våra synder som han bar på korset var utplånade, och kvar var bara Kristi fullkomliga rättfärdighet. Då kunde döden inte längre hålla kvar honom, och han uppstod i härlighet. Alla som tror på Kristi försoning får del av den.

"Därför", säger Jesus, ska vi gå ut och göra alla folk till lärjungar. Hans gudomliga allmakt, som han har av evighet i sin gudom och som han som människa fått, har verkat vår frälsning. Gud vill att alla ska lyssna till detta glada budskap och ta emot hans nåd, som han räcker oss utan några som helst krav. Till denna uppgift att sprida evangeliet utser Gud sina tjänare i prästämbetet. De ska också förvalta sakramenten, som också är nådemedel och har frälsningens löfte i sig. Ordets predikan och sakramentsförvaltningen är kyrkans viktigaste uppdrag.

Där den helige Ande verkar omvändelse, där låter man också döpa sig i enlighet med Guds uttalade vilja. De hör ihop, antingen genom att en människa först nås av Guds Ord i predikan och därefter blir döpt, såsom det skedde med tretusen personer på den första pingstdagen, eller om omvändelsen i sig sker genom dopet hos ett litet barn. Men där man föraktar dopet så att man inte vill döpa sig, där visar detta att det heller inte finns någon riktig tro.

Efter dopet ska enligt Jesu ord följa undervisning. *"Lär dem att hålla allt vad jag har befallt er"*, sade han. Dopet är början på det kristna livet, och tron måste ständigt få andlig näring så att vi växer till i tro och kunskap om Gud. Den som döpts som barn ska därför få undervisning i hemmet av sina föräldrar och i söndagsskola. Faddrar i församlingen har som sin särskilda uppgift att be för och stödja barnets kristna fostran. När barnet vuxit till får det katekesundervisning och kan ta till sig gudstjänstens predikan. Dopet och undervisning hör ihop. En vuxen person som inte är döpt men som vill bli det får först lära sig grunderna i den kristna tron. Barn till icke-kristna döper vi normalt inte, eftersom vi då inte kan garantera att de får växa upp med en rätt kristen fostran.

Till sist säger Jesus: *"Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut."* Vi är inte ensamma i vårt kristna liv. Han kommer till oss i Ordet och i sakramenten. Han hör alla våra böner, ja, ber för oss inför sin himmelske Fader. Han kommer till oss i vår gudstjänst, som han säger: *"Där två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem."* (Matt. 18:20) Han är hos oss med sin kärlek och sin nåd. Han bevarar oss med sin mäktiga arm. När vi fallit och ber om förlåtelse upprättar han oss. Han styrker oss mitt i våra svårigheter och motgångar. Hans rättfärdighet gör oss värdiga att på den yttersta dagen, när han kommer tillbaka, få gå in till den himmelska saligheten, där vi får skåda den treenige Gudens härlighet ansikte mot ansikte.

Amen.

Högtidsbön: Helige, treenige Gud. Vi tackar dig att du genom ditt ord gjort dig känd för oss såsom vår Gud, och genom dopet upptagit oss till dina barn. O du vår Herres, Jesu Kristi, Fader, du eviga kärlek. O du nåderike Frälsare, Herre Jesus Kristus, du vår visdom, vår rättfärdighet, vår helgelse och vår förlossning. O du Helige Ande, sanningens, barnaskapets och bönenas Ande. Dig, treenige Gud, lovar, ärar och tillber vi. Kom till oss och tag din boning i våra hjärtan. Verka i oss en sann tro och ett levande hopp, och låt oss en gång, med dina änglar och alla dina utvalda, få tillbe och tjäna dig i din himmelska helgedom. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod, intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.